

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ПОГОДЖЕНО
рішенням профкому ППО
викладачів і
співробітників Сумського
національного аграрного
університету, протокол
від 21.03.2019 № 6

ПОГОДЖЕНО
рішенням
студентського
самоврядування,
протокол
від 21.03.2019 № 22

ЗАТВЕРДЖЕНО
рішенням вченої ради
Сумського
національного аграрного
університету, протокол
від 25.03.2019 № 10

**КОДЕКС АКАДЕМІЧНОЇ ЕТИКИ
Сумського національного аграрного університету**

Суми-2019

I. Загальні положення

1.1. Кодекс академічної етики визначає цінності, якими керуються учасники університетської спільноти Сумського національного аграрного університету (далі – «Університет») і встановлює етичні норми відносин в академічному середовищі.

1.2. Етичні цінності університетської спільноти й порядок перевірки і розгляду етичних порушень визначаються Законом України "Про освіту", Законом України "Про вищу освіту", іншими законодавчими актами, Статутом Університету, Правилами внутрішнього трудового розпорядку та цим Кодексом, положеннями про органи управління Університетом, наказами й розпорядженнями ректора та іншими локальними нормативно-правовими актами.

1.3. Цілі Кодексу академічної етики:

- Кодекс закріплює основні принципи академічної поведінки, яких мають дотримуватися всі учасники університетської спільноти;
- Кодекс сприяє формуванню академічного середовища, у якому кожен член університетської спільноти може займатися своєю діяльністю в умовах взаємної поваги й отримання позитивних емоцій від роботи, навчання й ведення наукових досліджень;
- Кодекс не покликаний вирішувати спірних ситуацій, пов'язаних із недобросовісною поведінкою, але в ньому закладаються основи, керуючись якими такі ситуації мають вирішуватися з урахуванням виконання місії Університету.

1.4. У цьому Кодексі поняття й терміни вживаються у такому значенні:

- **академічна етика** – сукупність морально-етичних норм, правил і принципів, у тому числі правил педагогічної етики, академічної доброчесності й ділового етикету, які регулюють міжособистісні відносини учасників освітнього процесу закладів вищої освіти;
- **педагогічна етика** – сукупність норм і правил поведінки науково-педагогічних працівників, спираючись на які запроваджуються високі моральні стандарти педагогічної діяльності і будуються взаємовідносини, зумовлені педагогічною діяльністю;
- **академічна доброчесність** - це сукупність етичних принципів і визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання й провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень;
- **діловий етикет** - порядок взаємодії і поведінки працівників Університету та учасників освітнього процесу Університету під час спільної діяльності, включаючи ділове листування, прийом на роботу, звернення до керівництва тощо;
- **конфлікт інтересів** – суперечність між приватними інтересами членів університетської спільноти та їх посадовими обов'язками;

- **приватний інтерес** – будь-який майновий (комерційний) чи немайновий інтерес особи, у тому числі зумовлений особистими, сімейними, дружніми чи іншими позаслужбовими стосунками з фізичними чи юридичними особами;
- **університетська спільнота** - наукові, науково-педагогічні та педагогічні працівники; здобувачі вищої освіти та інші особи, які навчаються в Університеті; фахівці-практики, які залучаються до освітнього процесу за освітньо-професійними програмами; інші працівники Університету.

II. Місія та фундаментальні цінності університету

Місія Університету полягає у формуванні високої культури поведінки учасників освітнього процесу та інших своїх працівників шляхом проведення освітньої та науково-дослідницької діяльності на рівні найвищих професійних і етичних стандартів.

2.1. Університетська спільнота при проведенні діяльності повинна дотримуватися таких основних цінностей:

- академічна доброчесність;
- колегіальність;
- повага до людської гідності;
- відповідальність;
- академічна свобода;
- відповідальність за використання майна і ресурсів Університету, повага до навколишнього середовища.

2.2. Академічна доброчесність

2.2.1. Члени університетської спільноти дотримуються академічної чесності й активно застосовують цей принцип у навчанні, викладанні, науково-дослідницькій діяльності й наданні інших освітніх і консультативних послуг.

2.2.2. Дотримання академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними й науковими працівниками передбачає:

- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про методики і результати досліджень, джерела використаної інформації та власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу) діяльність;
- контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти;
- об'єктивне оцінювання результатів навчання.

2.2.3. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного й підсумкового контролю результатів навчання (до осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей);

- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

2.2.4. Порухенням академічної доброчесності вважається (ч. 4 ст. 42 Закону України «Про освіту»):

- академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових(творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження(творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;
- самоплагіат – оприлюднення (частково або повністю) власних ранішеопублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;
- фабрикація – вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;
- фальсифікація – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, щостосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;
- списування – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема, під час оцінювання результатів навчання;
- обман – надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої(наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування;
- хабарництво – надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі;
- необ'єктивне оцінювання – свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти. Університет не буде терпіти академічну нечесність у будь-якій формі (фальсифікація даних, шахрайство, крадіжка, плагіат, підкуп, купівля та продаж творів, презентація твору інших авторів як власного, невиправдане співавторство, обман під час іспитів та інша недоброчесна поведінка).

2.2.5. Відповідальність за порушення академічної доброчесності (ч. 7 ст. 42 Закону України «Про освіту»)

За порушення академічної доброчесності педагогічні, науково-педагогічні й наукові працівники закладів освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності (ч. 5 ст. 42 Закону України «Про освіту»):

- відмова у присудженні наукового ступеня чи присвоєнні вченого звання;
- позбавлення присудженого наукового (освітньо-творчого) ступеня чи присвоєного вченого звання;
- відмова у присвоєнні або позбавлення присвоєного педагогічного звання, кваліфікаційної категорії;
- позбавлення права брати участь у роботі визначених законом органів чи обіймати встановлені законом посади, відсторонення від посади.

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності(ч. 6 ст. 42 Закону України «Про освіту»):

- повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо);
- повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми;
- відрахування із закладу освіти (крім осіб, які здобувають загальну середню освіту);
- позбавлення академічної стипендії;
- позбавлення наданих закладом освіти пільг з оплати навчання.

2.2.6. Члени університетської спільноти повинні діяти справедливо й законно, проводячи свою діяльність як в Університеті, так і за його межами, приймати рішення відповідно до законів та інших нормативно-правових актів.

2.2.7. Члени університетської спільноти повинні діяти добросовісно з міжнародними партнерами.

2.3. Колегіальність і повага до людської гідності

2.3.1. Члени університетської спільноти керуються принципами академічногоспівробітництва й чесної конкуренції, проводячи дослідження, виконуючи організаційні та посадові обов'язки.

2.3.2. Толерантність і повага до людської гідності є одним із основних принципів спілкування в університетському середовищі.

2.3.3. Члени університетської спільноти дотримуються принципів рівності, справедливості, рівних можливостей, уникають і не допускають жодної форми дискримінації, фаворитизму, персоналізації, переслідування, сексуальних домагань, зловживання владою.

2.3.4. Члени університетської спільноти захищають конфіденційну інформацію, пов'язану з академічною діяльністю Університету та персональними даними співтовариства; однак, вимога конфіденційності не може перешкоджати розгляду випадків академічної нечесності або можливих порушень, який здійснюється компетентними підрозділами Університету чи державними органами.

2.3.5. Скарги і заяви, отримані Університетом, розглядаються об'єктивно, неупереджено, прозоро й відповідно до встановлених строків.

2.4. Відповідальність

2.4.1. Члени університетської спільноти, реалізуючи принципи етичної поведінки, створюють не лише особисту репутацію, але й стандарти професійної доброчесності й позитивного іміджу Університету.

2.4.2. Члени університетської спільноти при проведенні своєї діяльності повинні враховувати потреби держави й суспільства, бути соціально відповідальними, підтримувати відкритий доступ до знань та інформації, публічно оголошувати результати своїх дослідницьких робіт.

2.4.3. Кожен член університетської спільноти використовує ввічливу мову спілкування, особливо в публічних виступах (включаючи інтернет-видання, ведення блогів, пости, коментарі тощо).

2.4.4. Кожен член університетської спільноти висловлює повагу до колег, підтримуючи належний зовнішній вигляд. Університет не запроваджує обмежень у вигляді єдиного стандарту, разом із тим зухвалий зовнішній вигляд як студентів, так і викладачів і працівників є неприйнятним.

2.4.5. Університетська спільнота дотримується принципів соціальної відповідальності, принципу рівності доступу до вищої освіти, реалізації прав людини та громадянина.

2.4.6. Члени університетської спільноти визнають важливість принципів здорового способу життя.

2.4.7. Члени університетської спільноти у відносинах з іноземними партнерами, чирозвиваючи проекти міжнародної співпраці, представляють і захищають інтереси Університету.

2.4.8. Члени університетської спільноти не мають права використовувати назву Університету за обставин, які негативно впливають на його престиж і завдають шкоди громадській та діловій репутації.

2.5. Академічна свобода

2.5.1. Університет у своїй діяльності втілює принцип свободи вираження поглядів на навчання, дослідження та думки.

2.5.2. Члени університетської спільноти зобов'язані прагнути до правдивих знань, поширювати свій досвід і отримані знання.

2.5.3. Члени університетської спільноти визнають і поважають вірування й переконання один одного.

2.5.4. Члени університетської спільноти сприятимуть критичному мисленню, свободі вираження поглядів, розвиватимуть можливості для участі в дискусіях і дебатах.

2.5.5. Члени університетської спільноти поважають гідність один одного, не допускають дискримінації, нечесності або зловживання владою в їх стосунках.

2.6. Відповідальність за використання активів і ресурсів, повага до навколишнього середовища

Члени університетської спільноти повинні:

2.6.1. Правильно використовувати й берегти майно Університету.

2.6.2. Захищати права інтелектуальної власності Університету і членів спільноти.

2.6.3. Використовувати ресурси Університету, робочий час працівників, обладнання, послуги та фінансування виключно для виконання місії й завдань Університету.

2.6.4. Визнавати принципи сталого розвитку, відповідально використовувати природні та інші ресурси.

III. Конфлікт інтересів

3.1. Члени університетської спільноти повинні:

3.1.2. Не допускати та уникати конфлікту інтересів, що виникає внаслідок особистих стосунків.

- 3.1.3 Надавати пріоритет науковій й академічній діяльності і зобов'язанням перед Університетом; особистий бізнес чи інші приватні інтереси не повинні перешкоджати виконанню трудових обов'язків працівника Університету.
- 3.2. Не допускається надання освітніх послуг у комерційних цілях за межами Університету, якщо такі або подібні освітні послуги надаються в Університеті або ним.
- 3.3. Ніякі види вдячності, що впливають на прийняття рішення, не можуть бути прийняті членом університетської спільноти.
- 3.4. У разі виникнення конфлікту інтересів інформувати безпосередніх керівників.
- 3.5. Через потенційний конфлікт інтересів член університетської спільноти повинен відмовитися від прийняття рішення.

IV. Комісія з академічної етики

- 4.1. В Університеті щороку до 15 вересня створюється Комісія з академічної етики (надалі - Комісія) – колегіальний орган, який приймає рішення про відповідність дій членів університетської спільноти вимогам цього Кодексу та розглядає конфліктні ситуації.
- 4.2. Комісія з академічної етики створюється у складі: голови, заступника голови, секретаря, членів комісії. Про створення Комісії з академічної етики та затвердження її складу видається наказ ректора. Кількість членів комісії не може бути меншою семи осіб.
- 4.3. Комісія формується з педагогічних, науково-педагогічних працівників, представника профспілкової організації, студентства.
- 4.4. Комісія створюється на один рік. Персональний склад Комісії протягом року може змінюватися.
- 4.5. У разі надходження заяви від члена університетської спільноти про порушення цього Кодексу комісія перевіряє факти. У випадку їх підтвердження до порушника застосовуються види відповідальності, передбачені законами України, цим Кодексом і локальними нормативно-правовими актами Університету.
- 4.6. Комісія розглядає пропозиції членів університетської спільноти із вдосконалення Кодексу академічної етики Університету, виступає з ініціативами щодо внесення змін та виносить їх на затвердження вченою радою.
- 4.7. Щорічно Комісія проводить аналіз виконаної роботи та надає звіт на затвердження конференції трудового колективу Університету.
- 4.8. Контроль за діяльністю Комісії покладається на першого проректора Університету.
- 4.9. Для розгляду будь-яких скарг на прийняті рішення Комісії створюється Апеляційна комісія з академічної етики.
- 4.10. Апеляційна комісія з академічної етики створюється у складі: голови, заступника голови, секретаря, членів комісії. Про створення Апеляційної

комісії з академічної етики та затвердження її складу видається наказ ректора. Кількість членів Апеляційної комісії з академічної етики не може бути меншою п'яти осіб.

4.11. Апеляційна комісія з академічної етики створюється щороку до 15 вересня строком на один рік. Персональний склад комісії протягом року може змінюватися.

V. Прикінцеві положення

5.1. Кодекс академічної етики опублікований на офіційному сайті Сумського національного аграрного університету.

5.2. Студенти підтверджують, що ознайомились з Кодексом академічної етики, підписуючи договір про навчання.

5.3. Особи, які працюють в Університеті, підтверджують, що вони ознайомлені з вимогами Кодексу академічної етики, у заяві про прийняття на роботу і трудовому договорі (контракті).

5.4. В разі необхідності внесення змін і доповнень до цього Кодексу, на спільному засіданні адміністрації, профкому Сумського НАУ та студентського самоврядування приймається відповідне рішення, яке в тижневий строк доводиться до відома членів університетської спільноти.